

Fastsatt: planlagt gjennomsnittlig engrospris (PGE) for 1. halvår 2026

Styret i Tine har fastsatt PGE for kumelk og geitemelk for 1. halvår 2026. PGE er satt til kroner 7,03 for kumelk og kroner 7,20 for geitemelk. Det betyr en økning på 10 øre/liter.

Til grunn for fastsettelsen av PGE for kumelk ligger modell for beregning av PGE av 11 februar 2025.

Beregning og begrunnelse framgår av vedlagte grunnlagsdokument.

Forskrift om volummodell melk setter frister for når PGE og planlagt prisløype skal fastsettes. For første halvår er fristene henholdsvis 20. og 25. oktober. PGE er nå fastsatt og planlagt prisløype vil bli fastsatt innen fristen 25. oktober.

14. oktober 2025

Norsk melkeråvare

Johnny Ødegård

Grunnlagsdokument - Planlagt gjennomsnittlig engrospris 1. halvår 2026

Ferdigstilt 3.10.2025

Bakgrunn

Stortinget besluttet i 2024 å avvikle systemet med målpris på melk og erstatte det med et system hvor markedsregulator (TINE) fastsetter en planlagt gjennomsnittlig engrospris (PGE). I Prop 105 S (2023-2024) er det lagt føringer for hva som skal vektlegges ved prisfastsettelsen:

«Partene legger til grunn at det ved fastsettelse av planlagt gjennomsnittlig engrospris tas hensyn til norsk melks konkurransekraft, produksjonsvolum, produsentøkonomi og mål om landbruk i hele landet»

NMR legger til grunn at en først må gjøre en ordinær vurdering av etterspørsels- og tilførselssituasjonen for melk og deretter særskilt vurdere de fire faktorene opplistet i Prop 105 S. Norsk Melkeråvare vil benytte modell besluttet av Konsernstyret i TINE 11/02 2025 som støtte i vurderingen. Modellen ble publisert på Norsk melkeråvare sine nettsider 12.02.2025 og brukt første gang ved fastsettelse av PGE for 2. halvår 2025.

Føringer fra jordbruksavtalen - Målepunkt og kravspesifikasjon

Av inngått jordbruksavtale framgår at følgende

«2.3 Volummodell melk og melkeprodukter (PGE)

Markedsregulator skal fastsette og informere om planlagt gjennomsnittlig engrospris for rå melk, for hvert halvår. Den fastsatte engrosprisen er bindende oppover per halvårsperiode. Markedsregulator skal ved fastsettelse av PGE legge vekt på norsk melks konkurransekraft, produksjonsvolum, produsentøkonomi og målet om landbruk i hele landet.

Prisgrunnlaget er engrosprisnoteringer oppnådd for melk av representantvaren.

Representantvaren er melk som oppfyller kravspesifikasjon for rå melk under forsyningsplikten, fastsatt med hjemmel i forskrift om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer.

Noteringspunkt er der melk passerer, eller der melk ved direkte viderelevering til annet meieri normalt ville passert basismeieri definert i innfraktordningen. Økologiske varer som klassifiseres som representantvare, veies inn i prisnoteringen som standardvare og kan gis et fritt pristillegg. Ved beregning av noteringspris skal forskningsavgift, men ikke omsetningsavgift, trekkes fra oppnådd pris.

Prisnoteringen skal omfatte melk som foredles av Tine SA og melk som Tine SA selger uforedlet til andre. Gjennomsnittsprisen per halvår veies etter volum for de ukentlige prisnoteringene. Markedsregulator skal rapportere ukentlige oppnådde priser og fakturerte mengder på noteringspunktet til Landbruksdirektoratet, dvs. noteringspris og øvrig dokumentasjon som er nødvendig for forvaltning og kontroll av prissystemet, jf. forskrift om administrative nedsettelse av tollavgiftssatser for landbruksvarer. For å sikre at uavhengige meieriselskaper og Tine SA sine egne meierier står overfor reelt sett samme pris på melk som råvare, er råvareomsetningen lagt til en egen enhet i Tine SA (Norsk melkeråvare), jf. egen avtale mellom Landbruksdirektoratet og Tine SA.»

Link til kravspesifikasjonen for rå melk finnes her:

<https://www.landbruksdirektoratet.no/nb/styrer-rad-og-utvalg/omsetningsradet/kravspesifikasjonen-for-ra-melk-under-forsyningsplikten?resultId=2.0&searchQuery=kravspesifikasjon>

Norsk melkeråvare kan i tillegg stille krav til hente- og leveringsforhold ved meierianleggene. Krav finnes her: <https://www.xn--norskmelkervare-rlb.no/melkeleveranser>

Øvre prisgrense for melk i volummodellen er videreført i Forskrift om administrative nedsettelse av tollavgifter på landbruksvarer hvor det heter:

«Generell nedsettelse av tollavgiftssats for meieriprodukter skal innrømmes dersom noteringspris i to påfølgende uker ligger over øvre prisgrense fastsatt av Landbruks- og

matdepartementet. Øvre prisgrense er fastsatt til planlagt gjennomsnittlig engrospris pluss 5 prosent.»

Øvre prisgrense setter rammer for prisløyper gjennom året.

Historikk

Tabellen under viser utvikling i Målpris og PGE fra 2020

	Kumelk		Geitemelk	
	Målpris	PGE	Målpris	PGE
1/1 2020	547		547	
1/7 2020	547		547	
1/1 2021	547		547	
1/7 2021	555		555	
1/1 2022	555		555	
1/7 2022	591		591	
1/1 2023	591		591	
1/7 2023	624		624	
1/1 2024	624		624	
1/7 2024	654		654	
1/11 2024		654		654
1/1 2025		660		660
1/7 2025		693		710
1/1 2026				

Modell for vurdering av PGE

Styret i TINE har i styremøte 11. februar 2025 vedtatt en modell for vurdering prisendringer for planlagt gjennomsnittlig engrospris for kumelk. Modellen ligger her: <https://www.xn--norskmelkervare-rlb.no/aktuelt>

Faktor	Vekting
Variable kostnader gård	25%
Konsumprisindeks	50%
Matvarer og alkoholfrie drikkevarer	10%
Internasjonale priser på rå melk levert fra bonde	15%

I tillegg har modellen en sikkerhetsventil som kommer til bruk når forhold som ikke blir dekket av variablene inntreffer. Dette er avgrenset til: «Force majeure» og «Andre kjente vesentlige endringer»

Kort om variablene i modellen

Variable kostnader gård Nibio har på oppdrag for Norsk melkeråvare laget en kostnadsindeks med tre-måneders glidende gjennomsnitt for utviklingen i variable kostnader i norsk melkeproduksjon. Modellen bruker endring siste 6 måneder basert på siste tilgjengelige indekstall. Indeksen og metodebeskrivelse er tilgjengelig på NIBIOs nettsider: [Kostnadsindeks melkeproduksjon - Nibio](#)

Konsumprisindeks Modellen bruker tolv måneders vekst i prosent, som gitt i tabell 2a i pengepolitisk rapport (PPR) fra Norges bank, korrigert for halvårseffekt gitt fastsetting av prisendringer for planlagt gjennomsnittlig engrospris to ganger i året. Estimat for tolv måneders vekst i PPR 1 og 3, for

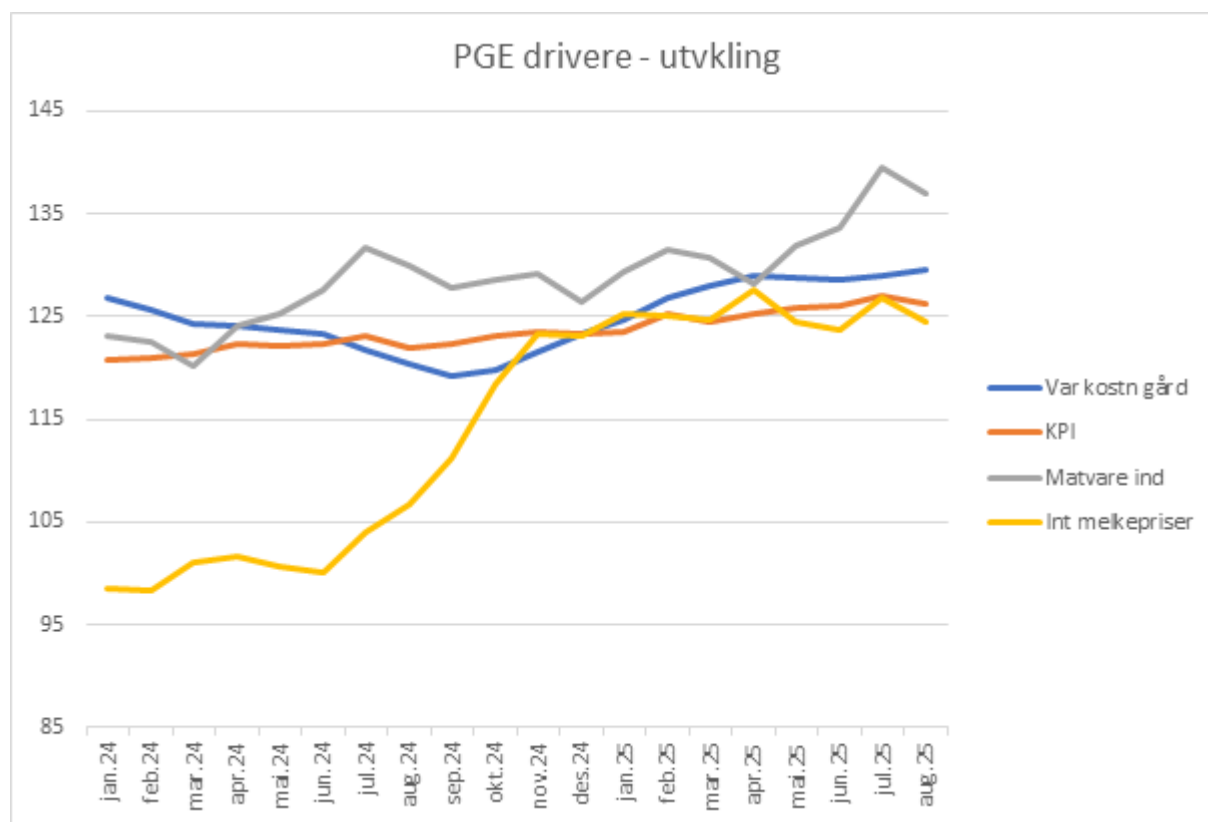
henholdsvis juni og desember, blir brukt inn i modellen. Pengepolitisk rapport er tilgjengelig på Norges Banks nettsider: [Pengepolitiske rapporter](#)

Matvarer og alkoholfrie drikkevarer Modellen bruker tolv måneders vekst i prosent for konsumgruppe 01 Matvarer og alkoholfrie drikkevarer, som gitt i tabell 03013 fra Statistisk sentralbyrå (SSB), omregnet til halvårseffekt. Siste tilgjengelige tall for tolv måneders vekst blir brukt inn i modellen. Tabell 03013 er tilgjengelig på SSBs nettsider:

<https://www.ssb.no/statbank/table/03013>

Internasjonale priser Modellen bruker prosentvis endring i pris til bonde, valutajustert til NOK, for rå melk levert fra bonde i Danmark, Tyskland og Sverige. Det beregnes prosentvis endring i pris siste 6 måneder basert på siste tilgjengelige tall. Pris for rå melk levert fra bonde i Danmark, Tyskland og Sverige er tilgjengelig på EU kommisjonens nettsider: [Milk and dairy products - European Commission](#)

Figuren under viser utviklingen i de ulike indikatorene siste to år

Beregning

								Gjeldende PGE	6,93
	Indeks fra		Indeks til		12 mnd endr	6 mnd endr	Vekting	Vektet endr %	Endr kr
Variable kostnader gård	Feb 25	126,83	aug.25	129,48	NA	2,1 %	25 %	0,52 %	0,04
Konsumprisindeks PPR3 (avlest fra PPR 3 for des)			PPR2 sep		2,60 %	1,30 %	50 %	0,65 %	0,05
Matvarer og alk.frie drikker	aug.24	136,1	aug.25	143,5	5,44 %	2,72 %	10 %	0,27 %	0,02
Internasjonale priser råmelk	Gj sn NOK	649,55	Gj sn NOK	647,85	NA	-0,3 %	15 %	-0,04 %	0,00
DK Feb 25*		55,77	aug.25	56					
DE Feb 25*		54,60	aug.25	53,78					
SE Feb 25*		56,79	aug.25	54,02					
EURO Feb 25		11,6574	aug.25	11,8653					
*Februar og august internasjonale priser er basert på Estimat									
						Sum endr		1,40 %	0,10

Vedtatt modell for støtte i PGE-beregningene indikerer en prisøkning på 10 øre pr liter melk. Økning i KPI og variable kostnader på gård er sterkeste drivere i modellresultatet. Fallet i internasjonale melkepriser virker dempende, men motvirkes av at kronen er noe svekket mot euro.

Vurdering av etterspørsel etter norsk melk

Etterspørsel etter kumelk til norsk meieriindustri har ligget relativt stabilt rundt 1500 mill liter fra årtusenskiftet. Korrigert for en svak økning i tørrstoffinnhold i melka, har den reelle etterspørselen etter tørrstoff hatt en svak økning.

Etter vedtaket om avvikling av muligheten til nasjonal eksportstøtte, ble eksport av Jarlsbergost fra Norge gradvis faset ut. Etter en midlertidig etterspørselsøkning som følge av nedstenging under korona-epidemien, forventet industrien en nedgang i etterspørselen. For 2023 ble det signalisert en etterspørsel etter kumelk på i underkant av 1400 millioner liter. Den faktiske etterspørselen etter meieriprodukter nasjonalt utviklet seg imidlertid mer positivt enn forventet og ga økende etterspørsel etter kumelk gjennom 2023. Krevende produksjonsforhold og kostnadsvekst i primærproduksjonen ga reell underdekning av melk i 2023. Til tross for betydelig lagernedbygging i 2023, kom vi i en situasjon med avkortning av melk til meieriindustrien i januar og februar 2024. Etterspørselsveksten fortsatte inn i 2024.

For 2025 ble det ved fastsetting av melkekvoter i desember 2024, lagt til grunn et samlet melkebehov inkludert nødvendig lageroppbygging på 1510 millioner liter melk. De første månedene av 2025 indikerer en noe svakere etterspørsel enn hva som ble lagt til grunn ved fastsettelse av kvotene. Siste etterspørselsprognose indikerer et melkebehov i 2025 på 1472 mill liter inkludert ønsket lageroppbygging. Foreløpige estimat indikerer et salg av meieriprodukter i 2026 tilsvarende et melkebehov på i underkant av 1500 millioner liter. Høye inngående lagerbeholdninger vil redusere den faktiske etterspørselen noe.

For geitemelk har etterspørselen over tid vært svakt fallende. Hoveddelen av geitemelka nyttes i brunoster med svak markedsutvikling. Innenlandsk etterspørsel er estimert til 11 millioner liter for 2025. Årlig tilførsel er i størrelsesorden 17 millioner liter og fallende.

Vurdering av tilførselssituasjonen /produksjonsvolum

Tilførsel av melk styres gjennom kvoter som kan omsettes innfor regioner. Produksjon utover disponibel kvote belastes med en overproduksjonsavgift på kr 4,90 både for ku og geitemelk. For 2024 ble overproduksjonsavgiften for kumelk satt til null for å dekke den raskt voksende etterspørselen. For 2025 ble for forholdstallet for kvoter for kumelk satt til 1,20.

Antallet kumelkprodusenter som reelt sett begrenses av kvote vurderes som svært lavt i 2025. Det er stor usikkerhet knyttet til produsentenes respons på kvoteøkningen. Tall hittil i 2025 indikerer en produksjon over behovet og september-prognose for tilførsel indikerer en samlet meierileveranse av kumelk på 1528 mill. liter med en usikkerhet på om lag +/- 0,5 %.

For geitemelk er forholdstallet fortsatt 0,95. For landet og året under ett er tilførsel større enn kommersiell etterspørsel. Det vurderes imidlertid som nødvendig med en viss råvarereserve for å håndtere geografiske utfordringer og sikre tilførsel gjennom hele året.

For både ku- og geitemelk vil det være størst usikkerhet knyttet til innhøstingsforhold og førkvalitet. Vurderingene av tilførsel tar utgangspunkt i et normalår landet sett under ett.

Vurdering av markedsbalansen

Tilførselsprognose for 2025 ligger om lag 3 prosent høyere enn forventet etterspørsel inkludert ønsket lagerbygging både for kumelk.

Melkeproduksjon har vært økende gjennom hele 2025. Både antall melkende kuer og ytelse pr ku forventes være relativt høyt ved årsskifte. Melkekvote fastsettes på kalenderårsbasis og det er en viss risiko for at den høye produksjonen ved årsskifte gir skjev melkeleveranse med for stort volum 1. halvår og knapphet 2. halvår. Norsk Melkeråvare kan i en viss utstrekning påvirke leveringsmønster gjennom sesong tillegg og sesongtrekk i melkeprisen. For 2026 vil Norsk Melkeråvare øke sesongtrekk første halvår med om lag 10 øre pr liter og økte tillegg i melkepris 2. halvår tilsvarende for å stimulere en jevnere melkeleveranse. Økningen i engrospris fra 1. januar vil derfor i liten grad gi prisøkninger til bonde første halvår og vil først og fremst ha effekt for bonde 2.halvår.

Vurdering av konkurransekraft for norsk melk

Omregnet til norske kroner har internasjonale priser på kumelk vært tilnærmet uendret siste 6 måneder. Prisene på mat og alkoholfrie drikkevarer har steget med 5,4 % siste 12 måneders periode som er noe lavere enn 12 månedersveksten i melkepris

Samlet vurderes en prisøkning i tråd med modellresultatet å gi en viss svekking av norsk melk sin konkurransekraft

Ulike meieriprodukter opplever ulik markedsutvikling. NMR forutsetter at en gjennom satser i prisutjevningsordningen og gjennom ordningen med RÅK-tilskudd gjør særskilte vurderinger av konkurransekraft til utsatte produktgrupper.

Vurdering av produsentøkonomi

Norsk melkeråvare har ikke oppdaterte tall for samlet lønnsomhet i melkeproduksjon siste år. Det er stor spredning i lønnsomheten mellom ulike melkeproduksjonsbruk. Samtidig er det behov for å holde investeringsnivået opp for å fornye driftsapparat og tilfredsstille kommende dyrevelferdskrav.

Utvalgte variable kostnader i melkeproduksjon har steget med om lag 2,1 % fra februar -25 til august-25. Siste 12 måneder har variable kostnader steget med 7%.

Konsumprisindeksen har steget med 3,5 % på siste 12 måneder.

Prisøkning i tråd med modellresultatet vil isolert sett gi en viss styrking av produsentøkonomien.

På et gjennomsnittlig melkeproduksjonsbruk utgjør markedsinntekter fra salg av melk om lag 40 % av samlede inntekter. Produsentøkonomi påvirkes sterkt av inntekter fra salg av kjøtt og andre

produkter samt offentlig tilskudd. NMR har ikke grunnlag for å vurdere samlet utvikling av produsentøkonomi.

Vurdering av muligheten til å opprettholde et landbruk i hele landet

Målsettinger knyttet til landbruk i hele landet er først og fremst avhengig av utviklingen i politiske virkemiddel over jordbruksavtalen. NMR konstaterer at melkeproduksjon siste år er økende i alle fylker. En økning av pris i tråd med modellresultatet er etter vår vurdering ikke til hinder for fortsatt landbruk i hele landet.

Force majeure og andre kjente vesentlige endringer

NMR har ikke kjennskap til forhold som tilsier bruk av Force majeure.

NMR har vurdert særskilt om situasjon med overskudd av melk tilsier en lavere prisvekst enn modellresultatet tilsier. Overproduksjonene skyldes etter vår vurdering et resultat av et unormalt høyt forholdstall for kvoter sammen med en svakere etterspørselsvekst enn ventet. Med en normalisering av forholdstallet sammen med en underliggende etterspørselsvekst venter en for 2026 en vesentlig bedre markedsbalanse.

NMR er heller ikke kjent med andre vesentlige endringer som tilsier at en skal avvike fra modellresultatet

Spesielt om geitemelk

Markedene for ku- og geitemelk er ulike.

I prp 105 S heter det:

«I målprismodellen prises melk fra geit og ku likt, og volummodellen for melk skal også gjelde geitemelk. Markedene for melk fra ku og geit vil kunne utvikle seg forskjellig. Partene er med bakgrunn i dette enige om at det i jordbruksoppgjøret i 2025 skal vurderes tilpasninger for geitemelk».

NMR har som ambisjon at ulike varestrømmer skal bære egne råvare og kvalitetskostnader. For geitemelk var det i 2024 en underdekning av kostnader i hovedsak fordi tørrstoffbetalingen i geitemelk er vesentlig høyere enn i kumelk.

Basert på dette besluttet konsernstyret i TINE en økning i engrosprisen på geitemelk på 50 øre mens produsentprisen på geitemelk er blitt holdt om lag uendret. Dette har gitt en klart bedre balanse i dekningen av NMR sine kostnader ved omsetning av geitemelk

Ved fastsettelse av PGE for 2.halvår 2025 ble det pekt på at:

«Geitemiljøet er lite og sårbart og økonomien på mange bruk er svak. Tilpassinger av priser og vilkår til produsent bør derfor gjennomføres gradvis. NMR anbefaler gradvise prisjusteringer for å bringe varestrømmen i balanse ved at PGE geitemelk økes mer enn PGE kumelk og ved at basispris geitemelk øker mindre.

Ved fastsettelse av PGE for 1.halvår 2026 har vi kun omlag 3 måneders erfaring med differensiert engrospris på ku og geitemelk. Det legges derfor til grunn at en avventer til fastsetting av PGE for 2. halvår 2026 før en gjør nye vurderinger av forholdet mellom engrospris geit og ku.

Med bakgrunn i dette legger NMR til grunn at engrospris på geitemelk økes med samme øresats som engrospris på kumelk.

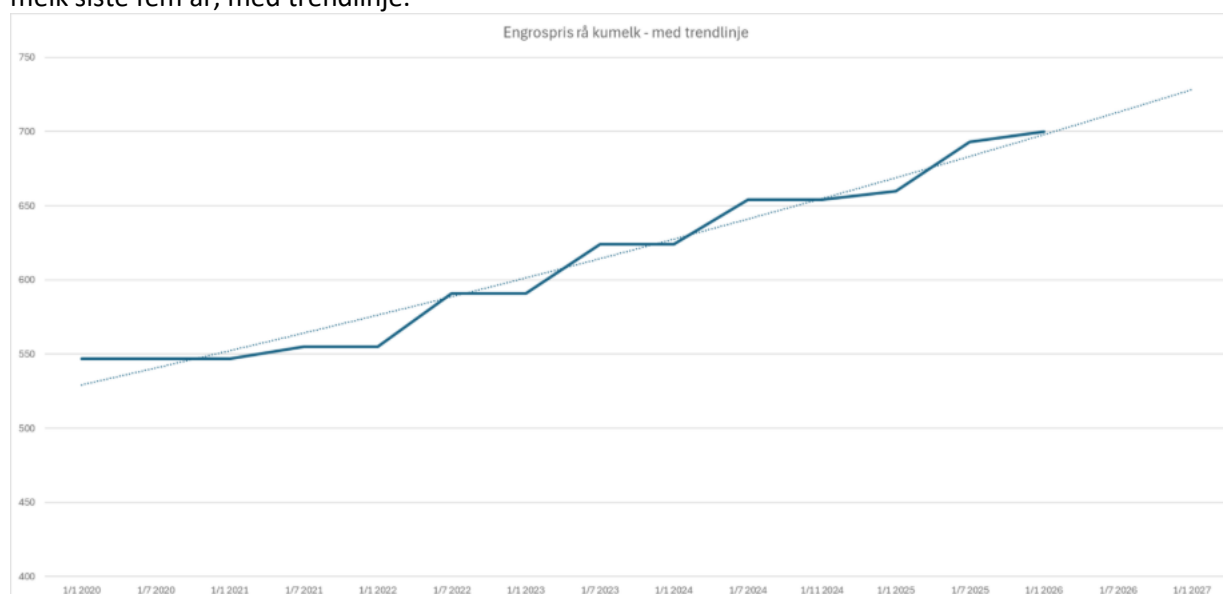
Spesielt om økologisk melk

Leveranse av økologisk melk omfattes ikke av forsyningsplikten. Det er heller ingen markedsregulering rettet mot denne spesialkvaliteten. Priser og vilkår for økologisk melk presenteres derfor i et eget notat.

NMR vil likevel peke på at det for tiden er knapp tilgang på tilgjengelig økologisk melk og at det er aktuelt å stimulere tilførsel sterkere.

Forventninger framover

Etter en relativ kraftig vekst med drøye 5% fra 1. juli, øker engrosprisen på melk bare med om lag 1,4 % fra 1.1-26. Samlet gir dette en vekst på om lag 6,5 % over en tolv månedersperiode. Veksten drives først og fremst av økte kostnader. Et svakt fall i internasjonale melkepriser virker dempende. Det forventes en fortsatt moderat kostnadsvekst utover i 2026, men er store usikkerhet knyttet til utviklingen i internasjonale melkepriser. Figuren under viser utvikling i engrospris på rå melk siste fem år, med trendlinje.

Oppsummering

Stortinget har vedtatt at TINE skal fastsette og kunngjøre planlagt gjennomsnittlig engrospris for melk. Der er besluttet at en ved fastsettelsen skal vektlegge «*hensyn til norsk melks konkurransekraft, produksjonsvolum, produsentøkonomi og mål om landbruk i hele landet*»

Norsk Melkeråvare har benyttet en modell besluttet av Konsernstyret i TINE 11/02 2025 som støtte i vurderingen

Modellen tilsier en økning i planlagt gjennomsnittlig engrospris for kumelk 1. halvår 2026 på 10 øre pr liter.

Norsk melkeråvare har vurdert om det er andre kjente endringer eller hendelser som bør vektlegges ved prissetting. Vi er ikke kjent med slike endringer eller hendelser

Etter Norsk melkeråvare sin vurdering vil prisøkningen sikre tilstrekkelig tilførsel av melk til å dekke behovet for norsk melk i 1.halvår 2026.

Norsk melkeråvare anbefaler i samsvar med modellresultatet, en økning i PGE på 10 øre pr liter fra 1/1 2026 for ku og geit.

Oslo, 3. oktober 2025

Norsk Melkeråvare